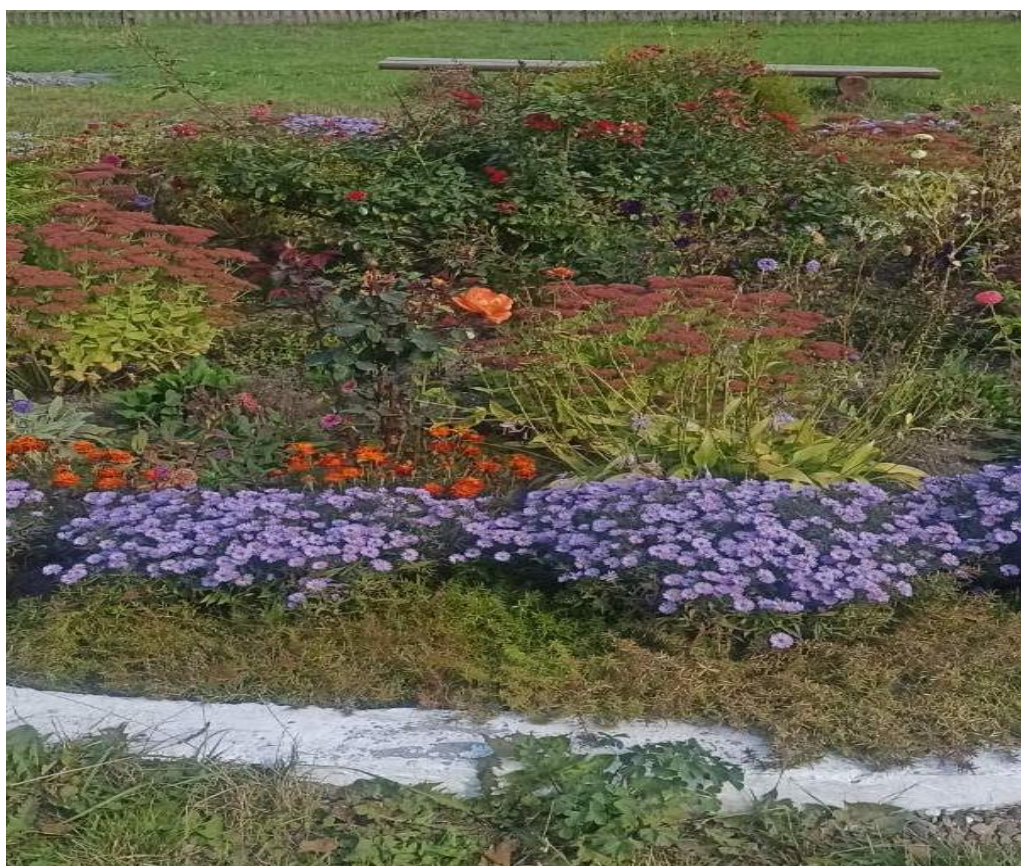

**Каталог рослин, що
вирощуються на території
Яблунницького ЗЗСО
І-ІІ ступенів**

Майже неможливо уявити оформлення шкільних класів без кімнатних рослин. Вони прикрашають інтер'єр і створюють гарний настрій. А ще приносять користь людині – сприяють підвищенню захисних сил, бо листя виділяє кисень, поглинає вуглекислий газ та виділяє фітонциди, що вбивають хвороботворні мікроорганізми. Тож зелені мешканці стають для школярів та вчителів найкращими друзями: вони невибагливі, красиві, корисні! Проте добирати рослини потрібно за певними критеріями.

Для цього треба взяти до уваги Державні санітарні правила і норми влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу, затверджені [Постановою](#) Головного державного санітарного лікаря України 14.08.2001 р. № 63 до розміщення рослин у класних кімнатах. Так, не можна облаштовувати класи такими квітами, які мають отруйний сік, адже вони можуть викликати алергію. Крім того, серед тих видів, які використовуються для озеленення школи, не повинно бути екземплярів з гострими шипами. Це зрозуміла вимога техніки безпеки, адже діти часто штовхаються, стрибають, можуть випадково наскочити на квітку та поранити себе чи інших. Небажано в дитячих закладах тримати рослини, в яких під час цвітіння з'являється сильний запах – аромат може викликати головний біль.

Згідно із санітарними вимогами, не можна розміщувати на підвіконнях квіти, які перешкоджають проникненню природного світла. Отже, там місце лише для низкорослих рослин, а розставляти їх слід так, щоб вони не заважали провітрювати кабінети. Для високорослих рослин можна застосувати інші варіанти – невисока шафа, підставка, розміщені на підлозі, чи спеціальні настінні полиці. Проте учні повинні мати вільний доступ до квітів, тож не слід розміщувати їх наприклад, занадто високо на шафах.

Кімнатні рослини

№	Фото	Назва	побутова назва	Особливості будови	Властивості
1		Хлорофітум	Павучок	Трав'яниста рослина з пониклими стеблами. Її довгі лінійні листя зібрані в прикореневі пучки. Квітки у хлорофітума дрібні, зібрані в рихлу мітелку. Стебла дуговидної форми після цвітіння утворюють на своїх кінцях пучки листків з повітряними коренями, інколи замість пучків листя утворюється насіння	– справжній санітар шкільних класів. Він веде боротьбу з пилом, чудово очищуючи повітря. Видаляє випаровування формальдегіду, що міститься в меблях із ДСП, та нейтралізує вихлопні гази, які потрапляють з вулиці.
2		Сансевірія	Тещин язик	Непримхлива рослина з гарним декоративним листям та дрібними білими квітами. Гарно та швидко розростається, але любить, щоб за нею доглядали і часто протирали листя	Рослина ефективно поглинає токсини, які виділяють меблі та покриття для підлоги.
3		Герань (пеларгонія).		відрізняється декоративністю: чудово цвіте, тож може прикрасити будь-яке класне приміщення. Не має забаганок щодо догляду: достатньо рясного поливу та регулярного підрізання	Пеларгонія відноситься до однієї з найкорисніших кімнатних рослин. Вони дають потужну бактерицидну дію.
4		Алое	Столітник	багаторічні трав'янисті рослини з довгими гладкими м'ясистими листками, вкритими по краю шипами. Квітки червоні або жовті, зібрані у верхівкову китицю.	Популярний сукулент, який цінний за свої лікарські властивості. Насичує повітря бактерицидними речовинами, алое

					здатне поглинати шкідливі випромінювання від техніки, мобільних телефонів. Одна з важливих умов вирощування цієї рослини – не виносити її на пряме сонячне проміння. Алое містить алоїн, який серйозно впливає на роботу кишківника.
5		Спатифіліум	Жіноче щастя	Дуже красиво цвіте, його квіти схожі на білі вітрила в зелені моря прапори. Любить світло, але потрібно кілька вкривати від прямих променів сонця. Влітку поливати рясно, взимку помірно.	відмінно очищає повітря.
6		Толстянка	Грошове дерево	Листя товстянок — округлі, м'ясисті, сидячі, різноманітні за формою. Край листової пластини — суцільний або зубчастий. Листорозміщення — чергове або супротивне, іноді листки зібрані в щільні розетки. При інтенсивному освітленні дуже часто листя багатьох товстянок можуть забарвлюватися в гаму від червонуватих до темно-вишневих тонів, а їхня поверхня — покриватися ворсинками різної щільності або	очищає повітря, знімає втому, всілякі стреси, і в цілому поліпшує енергетичний стан людини.

				опуклими дрібними сосочками. Квітки — дрібні, 5-членні, зібрані в напівзонтик або щільне головчасте суцвіття. Квітки деяких видів дуже запашні, забарвлені в білий, рожевий, червоний кольори.	
7		Каланхое		Сукулентна рослина. Має соковиті, прямостоячі, іноді вилягаючі, звисаючі або виткі стебла, які у деяких видів з віком дерев'яніють. Листки — м'ясисті, черешкові чи сидячі, суцільні, рідше лопатеві, перисторозсічені з гладенькою або рівномірно опушеною поверхнею, у деяких видів з воскоподібним налітом. Забарвлення варіює від зеленого до червоного	Ефективно насичує повітря киснем
8		Драцена		Нагадує маленьке деревце. Листя дрібне, але декоративне. Добре почувається у напівтіні, не потребує спеціального догляду.	Створює сприятливий мікроклімат у кабінеті, не тільки очищаючи повітря, але й зволожуючи його.
9		Папороть		складається з коренів і вайей (таку назву отримали їх перисті і вигнуті листя). Більшість видів володіють перисто-розсіченими листками.	Це ефективний живий фільтр, який підтримує оптимальну вологу й чистоту повітря в приміщенні.

1 0		Монстера		рід крупних тропічних рослин, ліан з розітнутим листям, розташованим на стеблах по черзі. Точка зростання знаходиться на верхівці ростка	добре очищає повітря, а також зволожує його. Активує мозкову діяльність, тому хороша для офісних приміщень. Також плюсом цієї рослини є його здатність згладжувати конфлікти, нейтралізувати людський «вампіризм» і фільтрувати негативні емоції. У поєднанні з дуже позитивною геранню може скласти відмінний тандем для будь-якого приміщення. Мінуси: сік рослини отруйний, необхідно тримати подалі від дітей і акуратно з ним спілкуватися.
1 1		Фікус Каучуконосний.		Це світлолюбива рослина, але не витримує прямого потрапляння сонця. вимагає рясного поливу в період зростання - навесні і влітку, також не забувайте протирати листя від пилу.	рекордсмен по ідеальній очищенню повітря. Поглинає отруйні речовини, притягує пил. Відмінно діє на психіку — заспокоює і привносить мирні відносини в навколишнє середовище. Особливо щедрий на кисень. Вважається одним з найбільш корисних для людини рослин.

					Мінуси: може викликати алергію у дуже чутливих людей — потрібно бути з ним обережним.
1 2		Традесканція		Сидячі жолобчасті листя завдовжки до двадцяти сантиметрів розташовані на стеблі, в черговому порядку знизу доверху. Зелене листя може мати пурпурний або сизий відтінок, є навіть жовтолисті сорти.	Дуже невибаглива і корисна, здатна витримувати температуру від 10 до 27 градусів. Ідеальна для шкільної кімнати.
1 3		хойя	плющ восковий	належить до роду вічнозелених чагарників і ліан	аромат квіток хойї може викликати головний біль
1 4		Аїхризон	дерево щастя	належить до роду сукулентних рослин родини Товстолисті	При попаданні в шлунок може викликати симптоми отруєння
1 5		Амариліс		Листя й амарилісів має ременеподібну форму. Його середня довжина – 80 см при ширині 3-5 см. Забарвлення листя залежить від сорту: воно може бути яскраво-зеленим або, навпаки, немов укритим білим нальотом	Отруйна рослина, а в малих дозах ця речовина використовувалася як болезаспокійливий засіб.
1 6		Аспідістра		трав'янисті безстебельні багаторічники	Усі частини рослини мають лікувальні властивості, тому вона широко застосовується в медицині. Рослину використовують при судомомах, діареї,

					захворюваннях шлунково-кишкового тракту і при м'язовому болю.
1 7		Бегонія		півкущі і кущі з кососерцевидним, часто красиво забарвленим, часто асиметричним листям і одностатевими квітками. Квітки різноманітної форми, кольору й розміру. Понад 120 видів використовуються в декоративному садівництві, більше десятка дуже популярні в кімнатному квітництві. Кількість гібридів і сортів налічує понад тисячу.	листя бегонії мають фітонцидні властивості, але не навмисно або спеціально з'їдений лист може викликати опік слизової оболонки.
1 8		Орхідея		загальна для всіх орхідей — це паралельні жилки на листі, які свідчать про те, що орхідеї, як <u>пальми</u> і <u>лілії</u> , відносяться до <u>однодольних рослин</u> . Величина квіток варіює від декількох міліметрів до 20-25 см. Вони найчастіше зібрані в <u>суцвіття</u> , але інколи бувають і поодинокими. Квітки неправильної форми. <u>Квітки</u> орхідей вражають різноманітністю забарвлення, форми, аромату.	абсолютно безпечна квітка

19		Шлюмбергера	Різдвяник	це кактус(зигокактус), але... «неправильний».: колючок немає, любить вологість та не терпить прямих сонячних променів, під час посухи відмовляється цвісти..	безпечна рослина
20		Каллізія запашна	Золотий вус	ліаноподібна трав'яниста рослина з двома видами пагонів: одні – прямостоячі й м'ясисті, завдовжки від 80 см до 2 м Квітки у каллізії запашної ароматні, дрібні, зібрані в звисаючі суцвіття, проте в домашніх умовах цвітіння відбувається нечасто.	популярна трав'яниста рослина, яку зазвичай вирощують у кімнатній культурі в лікарських цілях.
21		Кактус		родина сукулентних рослин порядку гвоздикоцвітих (Caryophyllales). Поширені у пустелях. Кактуси вирощують як декоративні, зокрема кімнатні, та харчові рослини. Завдяки довгим кореням та товстим стеблам кактуси збирають вологу і здатні переживати тривалі посухи.	кактус не отруйний
22		Маранта	молитовна рослина	листя в неї еліптичної форми, прикореневе або розташоване дворядно на стеблах. Забарвлення листя різноманітне і неймовірно красиве: фоновий колір	цінується не тільки за декоративний зовнішній вигляд, але й за лікувальні властивості

				варіюється від майже білого до темно-зеленого, а на фоні виділяються яскраві плями, смуги і жилки	
2 3		Хамедорея витончена (елеганс)		тоненькі стебла прямостоячі, які мають висоту від 1,5 до 2 метрів, а ширину — від 2,5 до 3,5 сантиметрів. У верхній частині стебел зібрані суцвіття, що складаються з 6 або 7 длінночерешкових близько сидять піхвових листочків, пофарбованих у зелений колір. З часом вони відмирають і опадають, при цьому на поверхні стебел залишаються кільцеподібні сліди світлого відтінку. Перисті дуговидно відігнуті листя мають від 12 до 15 пар ланцетно-лінійні часток, які в довжину можуть досягати 20 сантиметрів.	виконує очисну функцію, очищаючи повітря від шкідливих домішок: формальдегіду, аміаку, ксилолу і бензолу. Підвищує вологість, завдяки чому і інші кімнатні квіти відчують себе набагато краще. Отруйним цю рослину не назвеш-вона цілком безпечна для людини .

Рослини що ростуть на території школи

1		Туя західна		дерево доростає до 20 метрів (зрідка зустрічаються 30-40-метрові гіганти), в культурі його висота не більше 10 метрів.	стійкість до пилового забруднення; опірність хворобам і шкідникам; підвищена концентрації фітонцидів, які видають дуже сильний свіжий аромат .З його листя одержують екстракт ефірної олії, який
---	---	--------------------	--	--	--

					застосовують в медицині і косметології, а з м'якої деревини роблять олівці. Стовбур західної туї стійкий до загнивання, завдяки чому індійці з нього будували каное.
2		(Туя західна) 'Golden Globe'		Яскрава куляста форма туї. Зростає повільно додаючи щороку близько 5-8 см., у віці 10 років досягає приблизно 0.8 м. висоти і ширини. Доросла рослина близько 1,2 м. висота і ширина. Крона округла симетрична густа. Гілки короткі, прямі, численні, розростаються рівномірно, покриті яскравою золотисто-жовтою хвоєю, ближче до зими набуває світло-помаранчевий відтінок.	
3		Модрина європейська		Листопадне високе струнке хвойне дерево, вид широко поширений в природі і активно використовується в декоративному озелененні в Європі, який так і називається - модрина європейська.	В корі багато дубильних речовин, деревина важка і міцна, еластична. Це сама міцна і довговічна деревина хвойних порід Центральної Європи, надзвичайно стійка до вологи, використовується для підводного будівництва, така ж

					цінна, як і дубова. Широко використовується для озеленення міст і промислових територій.
4		Каштан кінський	каштан звичайний, дикий каштан .	Каштан кінський (каштан звичайний) - це дерево висотою до 30 м.	каштан в більшій мірі виступає найкращим засобом для лікування носоглотки, опіків, надає непогане тонізуючу дію на весь організм. плоди вважаються Слаботоксичні,
5		Береза повисла		Дерево 10-20 м заввишки з гладенькою білою корою, при основі стовбура кора чорно-сіра, глибокотріщинувата. Листки (3,5-7 см завдовжки, 2,5-5 см завширшки), чергові, ромбічно-яйцеподібні або трикутно-ромбічні з ширококлиноподібною основою, гострозубчасті по краю, з обох боків гладенькі. Квітки одностатеві, рослина однодомна. Тичинкові сережки розміщуються на кінцях гілок, звисаючі (5-6 см завдовжки), квітки майже сидячі, прикриті буруватою лускою з одно-,	Береза повисла дає міцну деревину світлого кольору, яка добре полірується і є цінним будівельним матеріалом. Перед призначення вирубки в березових деревостанах навесні збирають березовий сік. Використовується в народній медицині

				дволистогою оцвітиною.	
6		Тополя біла		Швидкокоросле дерево висотою до 30 м з розлогою кроною, має світлу кору і сріблясте листя, світлолюбне, солестійке, переносить посуху і перезволоження, морозостійке	Небажано садити близько до будинку через агресивну кореневу систему, добре очищає повітря від пилу та шкідливих речовин
7		Бузок		Рясноквітучий невибагливий чагарник висотою від 3 до 6 м, забарвлення ароматних суцвіть біле або бузкове різних відтінків, вимагає помірної обрізки	Бузок ідеальний для живої огорожі
8		Вишня звичайна		Кора стовбурів сіро-бура, з великими поперечними сочевичками, відшаровується. Пагони довгі, голі, спочатку зелені, потім червоно-бурі. Листки чергові, черешкові, обернено-яйцеподібні або еліптичні, загострені, городчато-зубчасті, з гідатодами на зубцях, зверху — темно-зелені, глянцеві, знизу — матові, голі, до 12 см завд. та 3–5 см завш.;	використовують у нар. медицині

9		Яблуна		Листя 3-10 см завдовжки, чергові, прості, з зубчастим краєм. Квіти мають п'ять пелюсток, які можуть бути білими, рожевими або червоними; зазвичай з червоними тичинками.	Значення яблук полягає в тому, що вони є прекрасними попереджувачами накопичення холестерину Яблука корисні для роботи серця — підвищений вміст калію та присутність пектину запобігають відкладанню жирів в артеріальній стінці та виникненню артеросклерозу.
10		Обліпіха		невисоке дерево з колючими гілками і густим лінійно-ланцетним листям. Квітки дрібні, непоказні. Плоди — жовті або помаранчеві кістянки.	Яскраво-помаранчеві дрібні плоди, які густо обліплюють (звідси і назва) гілки восени, не тільки радують око, але і лікують безліч захворювань. Крім ягід, застосовують листочки, суцвіття, пагони, кору та олію обліпихи.
11		Калина звичайна		Листопадний кущ (або невелике деревце) висотою до 4 м. Пагони голі, гладкі, іноді ребристі, сірувато-білі, іноді з червонуватим відтінком; кора старих гілок і стовбурців сірувато-бура, тріщинувата. Бруньки червонувато-зелені, з двома лусочками, яйцеподібної форми, трохи загострені.	Лікарська, харчова, вітамінозна, медоносна, фарбувальна і декоративна рослина.

12		Малина		Чагарник 1—2 м заввишки з річними вегетативними пагонами і здерев'янілими дворічними стеблами, які утворюють квітконосні гони. Однорічні пагони сизуваті, прямі, вкриті тонкими коричневої-червоними шипами. Листки: почергові, трійчасті або непарноперисті з трьома-п'ятьма або сімома листочками. Листочки темно-зелені, зісподу білоповстисті, нерівно пилчасті. Середній листочок на довгому черешку, бічні сидячі.	Народна медицина рекомендує використовувати ягоди і гілки при застуді, грипі, знесиленні після тривалої хвороби, як жарознижувальний засіб; листки — від кашлю, хвороб горла, пропасниці; квітки і листки — від геморою і жіночих хвороб, зовнішньо — для виведення фурункулів на обличчі і проти росистих запалень. Плоди малини використовують також для збудження апетиту і як антицинготний засіб.
13		Смородина		Кущ чорної смородини — 0,6-1,3 м заввишки, з дугоподібними, тонкими, опушеними пагонами. Молоді пагони зеленувато-сірі з невеликими рожево-бурими бруньками.	Харчова, вітамінозна, ефіроолійна, лікарська, медоносна, фітонцидна рослина.
14		Аронія чорноплідна	горобина чорноплідна	Це світлолюбний чагарник до двох з половиною метрів у висоту і діаметром близько півтора-двох метрів	З лікувальною ціллю та для харчування використовують стиглі свіжі або сушені плоди горобини чорноплодої, збирають їх у вересні — жовтні.

15		Самшит вічнозелен ий		Довгорічна порода доживає до 400 — 500 років; листки тримаються 8 — 12 років.	Самшит вічнозелений використовують для обсаджування доріжок для клумб, заготівлі важкої та твердої деревини і для токарських виробів. З неї виготовляють графувальні дошки, духові музичні інструменти, лінійки Отруйна рослина (особливо листя), містить близько 70 алкалоїдів, крім того, містить смоли, біофлаваноїди, дубильні речовини.
16		гібіскус деревो- видний.		красива рослина з прямо-стоячими гілками, що досягає у висоту 3-х метрів, яка починає квітнути в червні і радує око своїми вишуканими квітами до пізньої осені. Найкраще для її посадки вибрати змішані квітники з світлолюбних трав'янистих багаторічників, які цвітуть у середині літа.	Речовини, які містить гібіскус, допоможуть підтримувати організм людини в гарному вигляді. Він здатний очистити організм від жирових відкладень і робити послаблюючий ефект. На основі пелюсток гібіскуса готують сироп, який прописується в якості біологічної добавки в їжу. Може викликати алергічну реакцію.
17		Магонія падуболис та		Листя вічнозелене, складно-пір'ясте, складається з 5-9-ти пружних, блискучих із	Плоди їстівні. У промисловості використовуються, як барвник у виробн

				зазубреними краями листків. Квіти жовті, з'являються після розвитку пагонів (квітень-травень).	ицтві вин. Вид декоративний завдяки оригінальному листю і квітам. Має лікувальні властивості.
--	--	--	--	--	---

Рослини що ростуть на квітниках

1		Чорнобривці		Рослина утворює досить щільні кущі різної висоти. Існують різновиди від 20 до 120 сантиметрів заввишки. Давно одомашнена, переважно культивується як декоративна культура. Численні гібридні форми мають квіти різних відтінків від світло—жовтих до насичено жовтогарячих і коричневих. Суцвіття складне, має і купчасті форми. Період цвітіння в Україні — від червня до жовтня. Квіти мають специфічний аромат, запилюються комахами. Плід — щільно сплюснутий, видовжений. В одному грамі насіння від 280 до 700 насінин. В сухому приміщенні насіння зберігає схожість до 3-4 років. Існує 59 видів чорнобривців, у тому числі в Україні 3 види: • чорнобривці прямостійні • чорнобривці розлогі • чорнобривці вузьколисті	Чорнобривці широко застосовують у боротьбі з такими відомими шкідниками, як попелиця, капустянка, нематода, яка паразитує на суниці і картоплі, надійні охоронці від шкідників троянд, флоксів, гладіолусів, капусти, помідорів, перців, у тому числі відлякують нематод, зокрема на цибулі-порею, моркві, селері. Чорнобривці допомагають знімати запалення і боротися з бактеріями, чай допоможе зміцнити імунітет і побороти простудні та вірусні захворювання. Квіти: • відновлюють шкіру після ран та опіків; • лікують стоматит і ангіну; • позбавляють від запорів; • нормалізують стан судин.
2		Айстра альпійська	Астра	Багаторічні айстри – рослини невибагливі. Вони добре ростуть на відкритих сонячних місцях, терплять півтінь. Для багаторічних айстр	З рослини готують відвар, який рекомендується вживати при екземі, золотусі, кашлі та туберкульозному лімфаденіті. Допомагає

				підходять практично будь-які ґрунти, але у всій красі вони показують себе лише на некислих, в міру родючих, і добре дренованих ґрунтах. Рослини морозостійкі. Вони швидко розростаються, тому слід пересаджувати через 3-4 роки.	цей засіб і при ломоті в суглобах, а відвар суцвіть використовують у якості відхаркувального засобу та для лікування шлунково-кишкових захворювань.
3		Барвінок малий	Могильник, барвінзілля,	Повзучий напівкущик із сланкими, що легко укорінюються пагонами, висотою до 15 см. Квіткові пагони, що розвиваються весною, спочатку прямостоячі, а потім полягаючі. Є сорти з різноманітними по кольору квітами, квітує в V-VI місяцях. Віддає перевагу рихлим ґрунтам та напівтіні і тіні.	Лікарська, отруйна і декоративна рослина. У народній медицині траву барвінку малого використовують як кровоочисний, в'язучий, легкий проносний і кровоспинний засіб, при кровоточивості ясен і зубному болю, неприємному запаху з рота, хворобах горла, а також при бронхітах, запаленні тонкого і товстого кишківника.
4		Вівсяниця сиза	Костриця блакитна	Один із самих розповсюджених в квітковому оформленні злаків. Багаторічний короткочореновищний злак з багаточисельними тонкими сизими листками. Утворює гарні, чіткі напівкруглі сизо-голубі купини висотою до 30 см. Щорічна весняна стрижка сприяє більш довгому життю рослин. Раз в 2-3 роки необхідно пересаджувати рослини.	Декоративний злак, один з найбільш широко застосовуваних в ландшафтному озелененні. Вона прекрасно виглядає на кам'янистих, гірках, в альпінаріях і рокаріях. Вівсяниця часто використовується в якості зміцнюючої ґрунт газонних посадок на відкритих схилах, дозволяючи створити красивий і унікальний килим. Купини або подушки з вівсяниці настільки гарні і мають високу кущуватість, що їх вирощують з декоративною метою для створення бордюрів, міксбордерів, рабаток.

5		Гвоздика периста		Багаторічна трав'яниста рослина, що утворює щільну подушку із великої кількості пагонів, що укорінюються. Віддає перевагу вапняковим ґрунтам. Характерна особливість – бахромчаторозрізані по краю пелюстки квітів, що мають приємний аромат. Вид морозостійкий, але деякі рослини можуть вимокати зимою. Легко вирощуються з насіння.	Дуже зручна у всіх значеннях рослина, як гвоздика периста, займає одне з перших місць в рейтингу багаторічників для ідеального саду. Нею можна прикрасити все, що завгодно: клумбу, рабатку, альпінарій. Через пишних стебел гвоздику пір'ясту садівники використовують як ґрунтопокривна рослина для створення густих подушок і зелених килимків. Багаторічна гвоздика пір'яста створює махровий килим, який прекрасно доповнює або заміняє газон на сонячних ділянках. Крім казкової краси гвоздика має практичне призначення: її міцне коріння відмінно зміцнюють ґрунт. Кущі перистої гвоздики садять на схилах, пухких схилах або по краях клумб зі свіжою землею.
6		Дицентра велична	Розбите серце	Витончений весняноквітучий багаторічник висотою до 100 см. Кореневище м'ясисте, дуже крихке, що слід враховувати при пересаджуванні. Листя перисте, зелене, теж крихке. Квіти рожево-білі, серцеподібні, ніби нанизані на дугоподібно вигнуті пагони. Квітує в V-VI місяці. Тривалість вирощування на одному місці: не менше 5 років. Тіневитривала рослина. Віддає перевагу рихлим і вологим ґрунтам. Після	Потужний чагарник з надзвичайно красивим цвітінням. Віддає перевагу родючому, пухкому, помірно вологому ґрунту. Не переносить застою води. Краще висаджувати в напів-затінених місцях, але зростає і під прямими сонячними променями. На зиму необхідно провести обрізання і мульчування куща (листя, торфом, тирсою).

				квіттування листя поступово відмирає, тому краще висаджувати на задньому плані квітника.	
7		Ірис сибірський	Півники сибірські	Багаторічна рослина з короткогіллястим кореневищем, що утворює міцну дернину. Листя лінійне, довгозагострене, 50-80 см довжиною, 6-8 мм шириною. Квітконос циліндричний, порожнинний, зазвичай набагато вищий за листя і закінчується зазвичай 3-5 квітами. Квіти синьо-фіолетові. Віддає перевагу відкритим, сонячним місцям. В природі зростає на заболочених луках, по узліссях. Квітує в VI місяці. Термін вирощування на одному місці: 4-5 років.	Півники можуть рости на притінених ділянках, але красиве і рясне цвітіння може бути досягнуто тільки при яскравому і достатньому освітленні. Полудьонний прямі жаркі промені не приносять ірісам користі, тому рослина краще притінити в ці години. Якщо ірис сибірські вирощують в тіні, вони будуть бідно цвісти.
8		Королиця звичайна	Невістка а. Ромашка	Всім знайомі і всіма улюблені ромашки. Мабуть немає жодного саду, де б їх не вирощували. Основна відміна цього виду і його сортів – більш пізніше квітнування. Рослина не вибаглива, але потребує частих поділів і пересаджування на нове місце, інакше квітнування поступово зменшується і декоративність знижується. Термін вирощування на одному місці: 2-3 роки. Світлолюбна рослина. Розмножується поділом куща.	Королиця звичайна виявляє протиспазматичну, сечогінну, болетамувальну і глистогінну дію. Настій трави п'ють при простудних захворюваннях, гарячкових станах різного походження, трахеїтах, бронхітах, запаленнях легень, туберкульозі, шлункових захворюваннях, як послаблюючий засіб, при нетриманні сечі, запаленнях жіночої статевий системи, заспокоює нервову систему. Зовнішньо використовують для ванн при спазмах кишечника й судомі у дітей, а у вигляді мазі — при деяких хворобах шкіри (висипи, лишай,

					виразки). З молодих стебел готують салати.
9.		Люпин багатолистий		Багаторічна трав'яниста рослина з високим (до 70 см) прямим і борознистим, майже голим, блискучим стеблом. Коренева система стрижнева, на коренях є бульбочки з бактеріями, що здатні засвоювати азот повітря. Листки пальчастоскладні, з 10-15 листочками, на довгих черешках. Листочки складного листка ланцетоподібні, короткозагострені, цілокраї, темно-зелені, зверху голі, знизу притиснуто-дрібноволосисті, по краю з темними війками. Прилистки шилоподібні, часто на 3/4 зростаються з черешками, волосисті, опадні. Квітки (в кількості 50-80) зібрані у довгі верхівкові китиці (до 50 см завдовжки).	Декоративний багаторічник, деякі види отруйні. Величезну популярність придбав у використанні на целюлозно-паперових підприємствах, у виробництві косметичних засобів, медикаментів, мильною продукції і пластмаси. Садівники ставляться до нього неоднозначно - дуже активне зростання робить схожим його на бур'ян, який потребує постійного контролю, при цьому у нього багато позитивних сторін: є відмінним сидератом і дивним прикрасою городу. Люпин багатолистий є самим морозостійким і невибагливим багаторічників з роду люпину. Входить в список рідкісних і охоронюваних рослин.

10		Молодил о гібридне	Кам'яна троянда	М'ясисті листя утворюють щільні розетки. Рослина - монокарпик, тобто квітує і плодоносить один раз в житті і після квітучання материнські розетки поступово відмирають. Однак за рахунок активного утворення на кінцях стонів дочірніх розеток швидко відновлюють щільні куртини. Численні сорти і види молодила представляють широку гаму різноманітних забарвлень розеток. Тривалість вирощування на одному місці: 3-5 років	Розетка молодила <u>зацвітає</u> через кілька років після посадки, після чого відмирає, залишаючи декілька дочірніх розеток. Молодило вирощують в яскраво освітленому місці. Як <u>грунт</u> можна використовувати суміш з листяної землі і <u>піску</u> у пропорції 2:3. Полив влітку помірний, взимку рідкий. Узимку в <u>період спокою</u> утримують при 5-10 °С. У харчуванні Здавна в селах навесні з нього варили перші <u>щі</u>. Розетки листя молодила за смаком нагадують <u>брюссельську капуст</u>
11		Півонія китайська		Одна з найпопулярніших квіткових рослин. Цінується за тривале вирощування на одному місці (до 10 і більше років). Світлолюбна, легко переносить легку тінь. Віддає перевагу окультуреним, суглинистим, слабокислим ґрунтам. Не переносить близькості ґрунтових вод. Розмножується діленням куща. Використовується в квіткових групах, міксбордерах, для зрізу. Добре поєднується з будь-якими садовими багаторічниками. Має масу сортів, що відрізняються за забарвленням і формою	Півонії широко використовують як декоративні квіти — в <u>озелененні</u>, для зрізування та зимової вигонки. Здавна відомі також лікарські властивості півоній.

				квіток.	
12		Примула звичайна	Первоцвіт	Один з найчисленніших родів трав'янистих рослин (до 500 видів). Цінується за раннє весняне квітання, різноманітність забарвлення і форми суцвіть. Широко використовуються практично у всіх видах квіткового оформлення. У більшості видів влітку настає період спокою, під час якого частково жовтіє і відмирає листя. До осені спостерігається повторна хвиля зростання, і рослини зимують з листям. Слід враховувати при розміщенні рослин у квітниках. Тривалість вирощування на одному місці: 3-4 роки	Застосовують траву, листя, коріння. На їх основі створюють водні витяжки з листя, що прискорюють загоєння ран. Відвар коренів застосовують при <u>бронхіті</u>, бронхопневмонії, катарі верхніх дихальних шляхів. Настій листя може використовуватися як протицинговий засіб при дефіциті <u>вітаміну С</u>. У народній медицині настій квіток і листя застосовують при простудних захворюваннях, хронічних закрепах, <u>мігрені</u>, запаленні сечового міхура. Настій квітів — при головному болю, неврастенії і <u>безсонні</u>. Порошок з листя — для присипки ран. Широко застосовується як декоративна рослина. Також використовується листя звичайного первоцвіту у місцевій кулінарії — при приготуванні перших страв, салатів, печення.
13		Седум (очиток) видний	Заяча капуста¹	Дуже поширена кущова рослина з прямими стеблами. Утворює в процесі росту потужний кущ, пагони під час квітання злегка розвалюються. Цінується за невибагливість і пізнє осіннє рясне квітання. Висота до 50 см; листя великі, овальні або лопатчасті, блакитно-зелені, по краю зубчасті.	Використовується як лікувальний, очищувальний засіб. У народній медицині його листя використовують при хворобах нирок і сечового міхура, туберкульозі легенів, бронхіті, епілепсії, ревматизмі, геморої, для промивання порізів, гнійних ран, опіків.

				Квіти дрібні, зібрані в напівпарасольки до 15 см в діаметрі, рожево-бузкового, пурпурнокармінного забарвлення; квітує в ІХХ місяці. Тривалість вирощування на одному місці: до 10 років.	
14		Седум лідійський	Божий цвіт, Жива трава	Невибаглива ґрунтопокривна рослина для рокарію. Розростається швидко, утворюючи суцільний килим. Традиційно використовується в якості фону при створенні килимових квітників. Висотою до 5 см; листя лінійні, дрібні. Блакитнозелені. Квітки жовті, дрібні, зібрані в щитковидні суцвіття; квітує в VI-VII місяці	Декоративна рослина. Він відмінно виглядає в альпінаріях, біля водойм, серед каменів, в квітниках
15		Страусник звичайний	Папорот ь	Один з найбільш зимостійких і ефектних видів папороті. Часто утворює зарості за рахунок підземних пагонів. Невибагливий. Добре росте в затіненні. Не вимогливий, але ґрунт повинен бути сирым і вологим. Висотою до 120 см; листя широколанцетні, перисто-роздільні, світло-смарагдові, зібрані в бокаловидну чашу-воронку. Тривалість вирощування на одному місці: 10 років.	Декоративна рослина, яку вирощують у тінистих парках. Лікарська рослина. Рідкісний вид, що потребує охорони.
16		Чайно- гібридна троянда	Роза	Кущ акуратний, компактний, з рівною округлої кроною, у висоту досягає від 60 до 120 см. Листки зелені, овальні, гострі, зубчасті. Бутон високий 10 - 12 см, форма яйцеподібна, колір від білого до червоно-пурпурового. Квіти з високим центром,	Троянди є дуже цінні у декоративному садівництві, їх також розводять і для одержання ефірної олії; з пелюстків деяких троянд варять конфітури й готують напій. Троянди розводять майже у всіх країнах. Щороку з'являються все

				розташовані по одному, пелюстки злегка закручені назовні, кількість пелюсток 40-45, товсті, круглі. Квітування тривале та повторне. Віддає перевагу сонячним ділянкам, захищеним від вітру. Ґрунти потрібні слабокислі, пухкі, добре дреновані.	нові сорти, і багато з них стають всесвітньо відомими. У косметичі Екстракт троянди широко застосовується в косметичних засобах. Він ефективно зволожує шкіру, сприяє її регенерації, має тонізуювальну дію, заспокоює й омолоджує шкіру, відновлює природний колір і пружність шкіри, роблячи її м'якою і ніжною. Двох крапель трояндової олії достатньо для отримання літра духів. У медицині Цілющі властивості троянди були відомі з античних часів. Проте в наш час західна медицина мало використовує троянду, натомість на Сході ставлення до неї не змінилося. У середньовіччя трояндою лікували величезну кількість захворювань: порушення менструального циклу, головний біль, шлункові розлади, застійні явища в печінці, лихоманку (чуму), очні інфекції та шкірні захворювання.
17		Троянда Поліантових	Роза	Кущ густий, розлогий, злегка округлої формою крони, у висоту досягає 70 - 150 см, листя глянцеове, світло - зелене. Квіти махрові, білі, розміром 4-7см в діаметрі, густо покривають кущ. Квітування протягом всього сезону, з липня по	

				вересень. Дуже сильний аромат, зимостійка, але вимагає укриття на зиму. Віддає перевагу сонячним місцям, можна висаджувати в півтіні. Стійкість до захворювань середня	
18		Паркові троянди	Роза	Паркові Великий кущ, який досягає висоти 1,2 м. Ширина до 1-1,5 м. Листя темно-зелене, глянцеове. Квіти великі, від білих до малиново-червоних, махрові з тонким приємним ароматом. Розмір квітки до 12 см. Квітування з червня до жовтня. Коренева система поверхнева, добре росте на помірно багатих садових ґрунтах. Солнцелюбна рослина. Рекомендується для міксбордерів з білими або світлими кольорами, створює в саду яскравий колірний акцент	
19		Хоста		Трав'янистий багаторічник з сильно укороченим гіллястим кореневищем і щільною мичкуватою кореневою системою. Листя прикореневі, черешкові. Форма листової пластинки надзвичайно різноманітна. Листя часто несе малюнок текстури, виражене жилкування. Край пластинки може бути різною мірою хвилястий. Восковий наліт на поверхні від майже непомітного до потужного. Забарвлення надзвичайно різноманітне. Для сортів характерна зміна забарвлення протягом сезону. Тривалість вирощування на одному місці: не	В озелененні хости застосовуються повсюдно. Без них вже неможливо уявити жодну клумбу, бордюрні посадки, альпійські гірки. Рослини з великим листям — відмінні солітери. Хостами можна прикрашати найтемніші куточки саду без втрати декоративності й витягування рослини. Особливість хост — їх слабка схильність до будь-якого захворювання або нападу шкідників. Вони чудово переносять навіть суворі зими, не вимикають. Листя рослини стали широко застосовуватися при

				лімітована. Найбільш ефектні великі дорослі рослини.	складанні букетів.
20		Хризантема корейська		Є велика кількість сортів, що відрізняються висотою куща, строками квітнення, формою і забарвленням суцвіть. Як правило, зимують без проблем в умовах відкритого ґрунту при дотриманні всіх агротехнічних вимог. Висотою 30-100 см; листки прості, цільні, зазубрені, виїмчасті або розсічені. Суцвіття - кошики, поодинокі або зібрані в пухкі суцвіття різноманітного забарвлення; квітує в IX-XI місяці. Тривалість вирощування на одному місці: 2-3 роки.	Посадка і догляд за хризантемою особливої складності не становлять, але є певні правила, знати які потрібно навіть квітнику-любителю. Наприклад, коли саджанці, висаджені у відкритий ґрунт, зміцнюються і випускають восьмий лист, їх потрібно прищипнути для посилення гіллястості. У тих же цілях прищипнути потрібно і молоді бічні пагони, які з'являються незабаром, і тоді ви отримаєте симпатичний густий кущик, який в цвітінні буде виглядати, як пухнаста куля. Це правило не стосується крупноквіткової хризантеми, в них-то якраз бічні пагони краще взагалі видалити, залишивши лише кілька найсильніших. Віддалені пагони легко вкорінюються. Деякі високорослі сорти хризантем потребують підтримки, в якості якої можна використовувати металеві кілочки, сітки або дротяні конструкції, які будуть тримати кущ і не дадуть йому розвалитися.
21		Тюльпан		Трав'янистий цибулинний багаторічник. Висота рослин коливається залежно від виду і сорту від 10-20 до 65-100 см. Коренева система складається із щорічно відмираючого додаткового коріння,	Тюльпани садові широко використовують у садово-парковому мистецтві, аранжуванні букетів

				розташованого на підковоподібній нижній частині донця. У молодих цибулин (до першого цвітіння) формуються столони — порожні структури, на дні яких розташована дочірня цибулина. Зазвичай столони ростуть вертикально вниз, рідше вбік. Стебло представлене трьома формами: денце, стелон і генеративний пагін, що несе квітки і листя. Стебло прямостояче, циліндричне, заввишки від 5-20 до 85-100 см Листки подовжено-ланцетні, зелені або сизуваті, з гладкими або хвилястими краями і легким восковим нальотом. Жилкування дугове. Нижній листок найбільший, верхній, так званий прапор-лист — найменший.	

